

Poul Schlüters nytårstale

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

1. januar 1991

Sted

Marienburg

Godaften!

“Vær velkommen, Herrens år” – siger vi fortrøstningsfulde mal Grundtvigs gamle nytårssalme. Nu ligger igen et helt år med ubeskrevne blade i kalenderen foran os. Vi har forventninger – vi har bekymringer – det gyser måske lidt i os. Vi ser fremad, og vi prøver at pejling af fremtiden.

Vi har også rundet Solhvervet, og vi kan sige med Johs. V. Jensen at

Nu er nedgang endt
og håbet tændt -
Nu kommer lyset og
den lange dag tilbage.

Lad os frem for alt møde det nye år som den gave, det er – med forventning, tillid og tro på livet. Det manglede bare andet – efter 1990 der i al fald i vor egen del af verden blev som et trylleår. Europa, som i en menneskealder var tvangsdelt af det hæslige Jerntæppe, der rustet, er på vej til at blive en ganske anden verdensdel.

Den næsten fredelige revolution i Øst- og Centraleuropa i '89 blev i år efterfulgt af frie valg og demokratisk regeringsdannelse i Østlandene. De skal ikke længere leve i frygt for de hemmelige politistyrkers undertrykkelse.

Det er naturligvis først og fremmest en stor lykke for de mennesker, som lever i Østeuropa. Men det skaber også helt nye perspektiver for os i de vestlige lande.

Når menneskene kan bevæge sig frit hen over de mure, der nu er brudt ned. Så bliver vor verdensdel som genfødt.

Vi vil atter opleve et helt Europa. Så kan vi genoplive og forny det kulturelle og historiske fællesskab, vi på så mange måder har sammen med landene og med folkene i den anden halvdel af Europa. Men også vi skal se i øjnene, at befolkningerne i Østeuropa står over for næsten grænseløse vanskeligheder. I de nærmeste år får de det svært.

Demokrati og respekt for menneskerettighederne kan man politisk beslutte sig for i en håndvending. Men mad nok, tøj nok, varme nok og alle de andre nødvendige ting, mennesker har brug for, kommer ikke blot af en parlamentsbeslutning.

Velstand tager tid at bygge op. At gå fra kommunistisk tvangscentralisme til fri markedsøkonomi er en uomgængelig nødvendighed. Men det er en smertefuld proces. Vi skal for østeuropæernes og vores egen skyld hjælpe og bistå overalt, hvor det kan gavne. Det er en historisk chance for hele Europa, som ikke må slå fejl.

Det blev forsøget på perestrojka og glasnost i Sovjetunionen, der banede vejen for frigørelses- og frihedsbevægelserne i de gamle satellitstater. Sovjet accepterede i al fald, at kommunismen blev forstødt i Østeuropa. Alt taler heldigvis for, at her findes der ingen vej tilbage til diktatur og undertrykkelse. Og den tyske genforening er en kendsgerning, som ikke lader sig ændre.

Men det er et paradoks, at for sovjetborgerne tegner fremtiden sig langt mere usikker. Ledelseskrisen og det næsten totale økonomiske kaos i Sovjetunionen kan føre til ulykkelige, reaktionære tilbageslag. Det ville være naivt af os at lukke øjnene for denne risiko. I det omfang, vi i Vesten kan påvirke, skal vi udnytte alle muligheder for at styrke reformkræfterne i Sovjet. Det skal vi også gøre i sikker forvisning om, at en tilbagevenden til det gamle rædselsregime er dømt til at mislykkes. Man kan ikke skrue tiden tilbage. Alt for mange ved, at den kommunistiske ideologi og terror hører fortiden til som den umenneskelighed, den var.

Netop som vi med glæde så den positive udvikling i Europa og der forbedrede

Øst-Vest-forhold, som gav os håb om en fredelig verden kom så Iraks invasion i Kuwait. En ny, brutal og uretmæssig undertrykkelse. Men det glædelige blev, at et helt verdenssamfund trådte enige og beslutsomt op imod uretten. Budskabet var, og det er, at aggression ikke skal kunne betale sig. Og FN påtog sig at stå i spidsen for kampen mod aggressionen.

Derfor var det så naturligt og nødvendigt, at også Danmark ydede sit beskedne bidrag ved at sende Olfert Fischer ned til opgaverne Golfen. Vi kan godt være stolte over det arbejde, de to besætninger yder med det gode formål at tvinge Saddam Hussein til den fredelige løsning, vi alle håber, vil lykkes.

Set i forhold til de problemer, man slås med i verden omkring os kan vore egne synes små og betydningsløse. Men de er der, og for os selv er de jo store nok. Fordi det er vores egen hverdag, det drejer sig om.

Man kan vist godt sige, at generelt har vi det godt i Danmark. Vi lever i et af verdens rigeste lande med et af verdens bedste sociale sikkerhedsnet. Men alligevel er der mennesker, der ikke har det alt for godt. Jeg tænker først og fremmest på de mennesker, der er ramt af problemer, som følger med den alt for høje arbejdsløshed. Det er hårdt at føle sig sat til side. Det er hårdt at være ung og ikke kunne få den uddannelse eller den plads på arbejdsmarkedet, man så brændende ønsker sig. Men jeg er overbevist om, at det kan vi ændre, hvis vi opfører os klogt.

Jeg vil ikke foregøgle nogen, at vi kunne afskaffe arbejdsløsheden i løbet af et år eller to. Så hurtigt går det ikke. Det er det lange, seje træk, der skal til. Vi har hidtil måttet kæmpe med, at Danmarks gæld til udlandet voksede år efter år, årti efter årti. Og det har begrænset vore muligheder for, hvad vi kunne gøre for at formindske arbejdsløsheden. Men det er vi nu kommet ud over. Nu har vi fået overskud i betalingerne over for udlandet.

Man kan måske roligt sige, at vi ikke har Europas stærkeste regering! Men vi er på vej til at have en af Europas stærkeste økonomier. Det skal vi ikke sætte over styr. Men det giver os faktisk mere handlefrihed omsider. Vi kan nu gøre mere mod arbejdsløsheden uden at sætte gælden opad igen.

Danmark er nu det land, som har den laveste inflation. Hvis vi kan fastholde den position i de kommende år, så vil det næsten på dramatisk måde forøge vore

muligheder for at få afskaffet arbejdsløsheden.

Derfor er det så afgørende, at vi opfører os fornuftigt – ikke mindst i forbindelse med de overenskomstforhandlinger, som nu snart går ind i den afgørende fase. Så vi ikke sætter gang i inflationen igen.

Derfor skal vi skabe tillid til, at lønmodtagerne kan fastholde deres realindkomst, selv om nye overenskomster holdes inden for meget beskedne rammer. Den tillid kan regeringen og Folketinget være med til at skabe, hvis vi på tværs af partiskellene kan samle et bredt flertal omkring den opgave, der ligger i at skabe fornyet vækst i produktionen og beskæftigelsen.

Danmark er ikke blot en stat. Vi er først og fremmest et samfund af mennesker. Derfor skal udviklingen heller ikke bare dalre derudad uden mål og formål. Jeg tror på, at vi i den sidste del af dette århundrede, og der er kun få år tilbage, vil forme mange nye og dristige mål for samfundsudviklingen.

Penge og økonomi vil ikke blive vores vigtigste målestok. Vi vil forsøge at skabe bedre vilkår for en tilværelse, der er forlenet med mere menneskeligt indhold. Vi vil blive stærkere præget, det tror jeg, og det håber jeg, af ansvarlighed over for det samfund, vi lever i, og dermed over for eftertiden.

Beviset kan vi begynde med at levere i vort forhold til naturen. Miljøet, vi har arvet, det er et godt miljø, men det er belastet. Vi har arvet et smukt og frodigt land. Sådan skal vi også give det videre til vore børn og børnebørn. Det skal være et land med grønne skove, klare vandløb og friske strande.

Derfor bruger vi også nu et tocifret milliardbeløb hvert år på forureningsbekæmpelse. Men vi må være villige til at betale en endnu højere pris. Og produktion og vækst skal ikke ske på naturens bekostning. Og så må mottoet være, at jo, naturligvis er det da også naboens ansvar – men det er først og fremmest mit eget.

Jeg taler her om værdier, vi skal værne, og nye, vi skal bygge op. Vi lever i en opbrudstid, og alt går hurtigt. Mere og mere præges internationalt, og vi skal være med og klare os som de bedste. Men netop derfor skal og må vi evne at hævde vor egen danske kultur og vort eget danske sprog.

90'ernes store udfordring til os bliver, at vi uden at vende det internationale ryggen fastholder vor egen arv og vor egen identitet. Netop fordi fremtiden uundgåeligt vil bringe os så kolossalt meget nyt ukendt, er det uvurderligt, at vi fordyber os i vor egen kultur og engagerer os, rigtig engagerer os, i de vidtforgrene danske kulturtilbud de mange folkelige aktiviteter.

Vi har en litteraturudfoldelse, en billedkunst, et musikliv og en foreningsaktivitet så levende som nogen sinde. Interessen for historie for vor fortid er voksende – ikke mindst blandt de unge. Alle disse værdier skal vi holde levende, for de er udtryk for dansk ånd og fællesskab, som i en hektisk og teknisk tid kan give os mere indhold i tilværelsen.

Værner vi om vore danske rødder, rammes vi heller ikke af rodløsheden og kan netop trygt være deltagere i alt det internationale. Derfor skal vi også satse på fornyende dansk kunst- og kulturliv, der kan stå mål med det bedste. Det betyder overlevelse og anseelse blande Europas kulturnationer. Vi skal netop vælge at tro på værdien af kunst og kultur, som ikke altid bare skal være det sidste, når alt andet er diskuteret og betalt.

Vi er jo så lykkelige at leve i et gammelt, rodfæstet demokrati, Men som vælgerne har sammensat det nye Folketing, kan der ikke pret noget, ikke et eneste arbejdsresultat, uden et samarbejde mellem mange partier. Det er vanskelige kår, men sådan var altså vælgerne afgørelse.

Så må det også være konsekvensen, at der i disse tider skal samarbejdes bedre og bredere end før. Partier, der i øvrigt med deres idéer og holdninger er modstandere, må nødvendigvis på en del områder lægge krafterne sammen.

Men så må man også håbe, at partiernes tilhængere er tolerante nok til at acceptere, at dette faktisk blev folketingsvalgets uomgængelige konsekvens, hvis landet overhovedet skal kunne styres. I et folkestyre som vort så skal der altså være plads til modsætninger, jo, til meningsforskelle, til meningsbrydninger. Det er jo selve folkestyrets væsen og indhold.

Men der må mere til, og derfor vil jeg minde om professor Hal Kochs definition af demokrati. Han sagde: "Demokrati er samtale." Folkestyret kan ikke fungere, hvis vi hver for sig blot forskanser os bag vore egne bastioner. Jo, demokrati er samtale, som skal munde ud i forhandling og samarbejde. Måtte det føre til gode

resultater i 1991, som så ofte før.

Må jeg ønske Dem alle et godt nytår!

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Det Konservative Folkeparti, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-nytaarstale-1991>